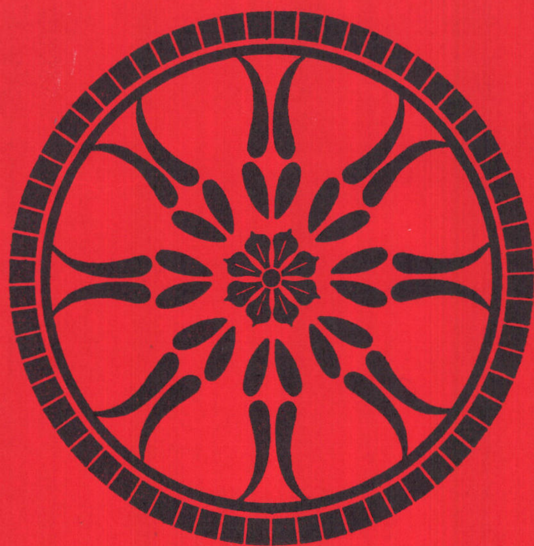

SADDHARMA

SADDHARMA

uitgave van de **STICHTING NEDERLANDS BUDDHISTISCH CENTRUM** :

een zakelijke en onafhankelijke organisatie,
die zich ten doel stelt „de studie van de beginselen
van het buddhisme in al zijn schakeringen te bevorderen
en de praktische toepassing van die beginselen
aan te moedigen".

Donateurs van de Stichting ontvangen SADDHARMA gratis
(de donatie bedraagt minimaal *f* 15.— per jaar)

Losse nummers *f* 1.50

Secretariaat: KLAPROOSSTRAAT [illegible], ZWIJNDRECHT

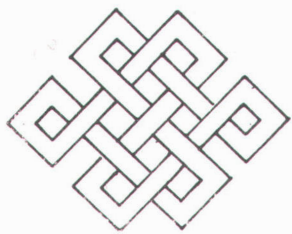
4 Jul 1969

redaktie

Rev. P.van der Beek
E.K.Post.

redaktie - adres

Spirealaan 70
Groningen.
Tel. 05900-78146.

INHOUD

南無妙法蓮華經

⊙

NICHI-REN

Een hoogst merkwaardige buddhistische sekte in Japan is de H o k k é - s h ū, d.w.z. de school van de Lotus van de Goede Wet, gewoonlijk naar haar stichter NICHI-REN, de N I C H I R E N - S H Ū genoemd.

Een leerling van NICHI-REN , NIKKŌ genaamd, stichtte de Nichren-sōshū, de school waarmee direct of indirect vrijwel alle moderne japanse neo-religies verbonden zijn. Het aantal belijders van deze neo-Nichiren-scholen bedraagt ettelijke miljoenen. De Sōka-Gakkai, in 1930 begonnen als een studiegroepje van rond 30 mensen, telt nu meer dan 13 miljoen aanhangers. De Rishō-Kōsei-Kai bijna 10 miljoen.

NICHI-REN is een unieke persoonlijkheid geweest in de geschiedenis van het wereldbuddhisme en ongetwijfeld een van de boeiendste figuren van het japanse godsdienstige leven.
Door een onverbiddelijke consequentie en een fanatieke eenzijdigheid wist hij zijn idealen door te zetten en zijn volgelingen met een uitzonderlijke levenskracht te bezielen, die zij tot op heden weten te bewaren.

In 1222 werd NICHI-REN als zoon van arme ouders in het kleine vissersdorpje Kominato geboren.
Op twaalfjarige leeftijd trad hij in het Tendaiklooster van Kiyosumi in de buurt van zijn geboorteplaats, waar hij met een uitgebreide studie begon van godsdienstfilosofische leren van het brahmanisme en het buddhisme, de moraal van Kungfu-tze, alsook van de geschiedenis en de litteratuur van Japan. Hij werd diep getroffen door de grote verdeeldheid en rivaliteit van de vele en verschillende buddhistische sekten en scholen toentertijd.
Hartstochtelijk zocht hij naar het alleen-ware buddhisme. Twintig jaar lang hield hij zich bezig met de studie van het buddhisme, zoals dat door de Tendai-school werd gepredikt, de school die door de beroemde Dengyō Daishi in 805 op de berg Hiei was gesticht.
Na een uiterst kritisch onderzoek van alle beschikbare texten, koos NICHI-REN tenslotte het Lotus-sūtra als zijns inziens de meest zuivere weergave van het orthodoxe buddhisme. Hij raakte zo overtuigd van de uitzonderlijke betekenis van het Lotus-sūtra, dat volgens hem alleen daarin de zuivere leer van Buddha Śākyamuni volmaakt geopenbaard was.
Het Sūtra van de Lotus van de Goede Wet, het Saddharma-Puṇḍarīka-Sūtra, in het japans Myōhō-rengekyō of ook Hokké-kyō genoemd, is een van oudste mahā yānistische sūtra's, behorende tot de 9 heilige geschriften (de zogenaamde d h a r m a's) van het mahāyāna. Het is o.a. door prof.dr. H. Kern vertaald in de serie Sacred Books of the East,Vol. XXI.

De datum van dit uit het noordwesten van India afkomstige sūtra wordt tegenwoordig gesteld rond het jaar 200 van onze jaartelling. De oudste vertaling in het chinees door Dharmarakṣa dateert van 285. Kumārajīva (384-417) bezorgde in 406 nogmaals een vertaling uit het sanskrit in het chinees.
NICHI-REN's religieuze activiteit was geheel gericht op een herleving van het buddhisme, gebaseerd op de voorstelling van de Leer, zoals hij die geformuleerd vond in het Saddharmapuṇḍarīkasūtra.
Een visioen in 1253 overtuigde NICHI-REN tenslotte helemaal een geroepen profeet te zijn, die zijn leven moest inzetten voor de prediking van de Lotus-boodschap. Hij beschouwde zich als de incarnatie van Viśiṣṭa-cāritra (jap. Jōgyō), de bodhisattva die in hoofdstuk 14 van het Saddharmapuṇḍarīkasūtra de opdracht van Buddha Śākyamuni krijgt het geloof te verdedigen en te propageren.
NICHI-REN was echter niet alleen een hartstochtelijk prediker, hij verbond met zijn reformatie en unificatiepogingen van het buddhisme ook bepaalde politieke aspiraties, die hem veel tegenstand, vijandschap en herhaalde verbanning door de regeringsautoriteiten te Kamakura hebben bezorgd, want een van de merkwaardigste trekken van NICHI-REN's leer was namelijk de identificatie van de godsdienst, i.c. zijn exclusieve interpretatie van het buddhisme, met het nationale leven.
Uit zijn eigen profetische opvatting het dreigende verval van de Leer van Buddha Śākyamuni een halt te moeten toeroepen, en de rotsvaste overtuiging zelf de enig juiste interpretatie te hebben gevonden ("ware buddhisme is niet anders dan de Waarheid zelf!"), vloeide psychologisch-vanzelfsprekend een fanatiek-polemische houding voort tegenover al de andere buddhistische richtingen, waarin verlossing werd gezocht.

Zijn felste aanvallen van dogmatische onverdraagzaamheid jegens anders-denkenden golden wel de Jōdō-shū, het door Honen Shonin (1133 - 1212) in 1175 ingevoerde Amida-buddhisme, een leer waarin het accent valt op de genade van Amida, de Buddha van Oneindig Licht (Amitābha) en Eeuwig Leven (Amitāyus) de Heer van "het westelijk paradijs" (s u k h ā v a t ī).
Het devotionele Amida-buddhisme van de Jōdō-shū en de Jōdō-shinshū is nog steeds de meest populaire vorm van buddhisme in Japan. De Jōdō-Shinshū, gesticht door de beroemde Shinran Shonin (1173-1262) is met een kleine 17 miljoen aanhangers ook numeriek de belangrijkse vertegenwoordiger van het buddhisme in Japan.

De bijna monotheïstische verering van Amida nu was in de ogen van NICHI-REN niet minder dan verraad ten opzichte van Buddha Śākyamuni, de werkelijke stichter van het buddhisme en de enigware Heer van het universum, overeenkomstig de definitieve en volmaakte openbaring in het Saddharmapuṇḍarīka-sūtra.
Het beroemde NEMBUTSU, d.i. het gebed tot Amida N a m u A m i d a B u t s u, zoals reeds voorkomt in de omstreeks 200 na christus te dateren Sukhāvatī-vyūha, brandmerkte NICHI-REN als "de weg naar de hel".
Toch voelde NICHI-REN blijkbaar behoefte tegenover dit door hem zo gehate NEMBUTSU ook zelf een min of meer magisch-religieuze formule te creëren. Wat lag meer voor de hand dan de titel van de meest vereerde text, het Lotus-sūtra?
Het rituele gebed van de Nichiren-buddhisten, het d a i m o k u, luidt dan ook n a m u m y ō h ō - r e n g e k y ō - ere zij het Lotus-sūtra van de Goede Wet. ©
Recitatie van het DAIMOKU en verering van het maṇḍala waarop deze heilige woorden zijn geschreven - als het ware een grafische representatie van de waarheid van de leringen van het Lotus-sūtra - vormen de belangrijkste ceremoniën bij alle Nichiren- en neo-Nichirensekten.

Onophoudelijk zingen en roepen de gelovigen - begeleid door tromgeroffel - deze vererings-formule, "opdat zelfs iemand die niet in het diepste wezen van de heilige text vermag binnen te dringen, toch tenminste de zegeningen op grond van deze verering deelachtig moge worden". Tegen het einde van zijn leven zou NICHI-REN bij Kamakura op een gegeven ogenblik terechtgesteld worden,maar op bovennatuurlijke wijze ontsnapte hij op het allerlaatste moment aan de doodstraf. Hij werd toen naar het eilandje Sado in het barre noorden van Japan verbannen, maar deze verbanning duurde maar drie jaar. De laatste jaren van zijn leven bracht hij in betrekkelijke rust, streng aketisch, door in het klooster van Minobu in een bergdal aan de voet van de Fujiyama.
NICHI-REN stierf 13 oktober 1282; zijn rustplaats is onder een geweldige grafpiramide te Ikegami, toen in de buurt, nu midden in het centrum van Tōkyō.
De essentie van het buddhisme, in de opvatting van NICHI-REN is, dat Buddha Śākyamuni - weliswaar niet als de historische Gautama, maar als de eeuwig alomtegenwoordige Buddhanatuur - één is met het bewustzijn en met de gehele natuurlijke wereld.
Dit was eigenlijk al de doctrine van de Tendai-school zoals SAICHO (Dengyō Daishi) die formuleerde: het Absolute en de wereld der fenomenen de Buddha-natuur en het bewust zijn niet te scheiden, maar evenmin identiek; ze verhouden zich onderling als de zee en de golf. De fenomenale wereld is slechts in zoverre reëel, als zij bestaat in de Buddha-natuur (dharmakaya) en aan haar deel heeft. Elk stofdeeltje kan tenslotte Buddha worden. Deze opvattingen, met name die van het potentiele Buddha-schap, vinden we bij vrijwel alle scholen van het mahāyāna.
De leerstellige filosofie van het Nichiren-buddhisme was dan eigenlijk ook niet nieuw, of het moest al zijn de uitsluitende nadruk op de persoon van Śākyamuni Buddha als historische exponent van het Hoogste Wezen, HONMAN-NOHONZON, de

Eeuwige Buddha, alsmede de exclusieve waardering en religieuze adoratie van het Saddharmapuṇḍarīkasūtra.

Het nieuwe - maar beslist onbuddhistische - waardoor NICHI-REN en zijn volgelingen de aandacht trokken en een (ten dele) gerechtvaardigde verontwaardiging opriepen was de onverbiddelijke afwijzing en fanatieke verwerping van alle andere sekten en andere Buddhas.
Prof. Masaharu Anesaki noemt in zijn boek "Religous Life of the Japanese People", Tōkyō 1961, de aanhangers van de Hokké-shū, deze 'onbuddhistische' buddhisten, misschien niet geheel ten onrechte "de calvinisten van het buddhisme."

De fanatieke geest van NICHI-REN en zijn dogmatische intolerantie hebben veel strijd en onvrede gebracht in de nature zo milde en verdraagzame Buddha-Leer.

Toch getuigt de persoonlijkheid van NICHI-REN zonder twijfel van grote integriteit en diepe religiositeit en NICHI-REN - door zijn volgelingen als een Heilige vereerd - moet zeker gerekend worden tot één van de belangrijkste figuren van de japanse geestescultuur.

Rev.Peter van der Beek a:m.m.

Enige litteratuur:

SADDHARMAPUṆḌARĪKASŪTRA — edited by dr.P.L.Vaidya Buddhist Sanskrit Texts - no.6 Darbhanga (India)1960.

» » » — edit. by prof.dr. H. Kern and B. Nanjio, published in Bibl. Buddhica, X. St. Petersburg, 1908-12

BURNOUF, E., — Le lotus de la bonne Loi, Paris (1852)

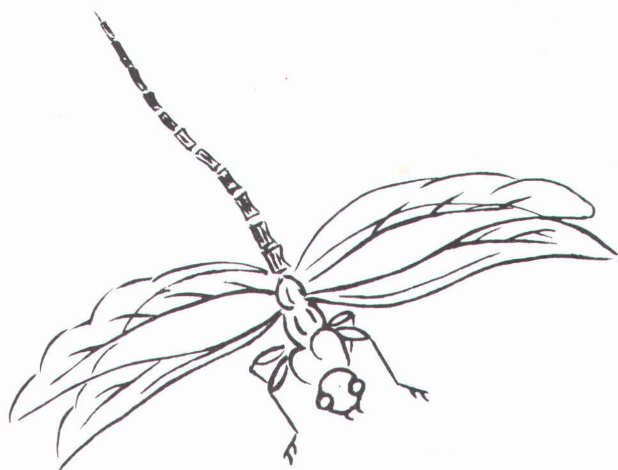
KERN,H., — The Lotus of the True Law, published in Sacred Books of the East, Vol. XXI, Oxford (1884) reprinted in New Delhi (1965).

SCHULEMANN, Günther — Die Botschaft des Buddha vom Lotos des guten Gesetzes, Freiburg I.B. (1937).

ANESAKI, Masaharu — NICHI-REN - The Buddhist Prophet, Cambridge (1949).

OFFNER, Clark B., and Henry van STRAELEN — Modern Japanese Religions, Leiden (1963).

KOHLER, Werner — Die Lotus-Lehre und die modernen Religionen in Japan. Zürich (1962).

Het vijftiende hoofdstuk uit het SADDHARMAPUṆḌARĪKASŪTRA, handelende over de levensduur van de t a t h ā g a t a, begint met een plechtig, driemaal herhaald begroetingsceremonieel.

Op verzoek van een grote schare bodhisattva's, met aan het hoofd de bodhisattva mahāsattva MAITREYA, is de verheven Śākyamuni bereid zijn diepste geheimenis te onthullen, namelijk de oneindigheid van zijn levensduur (āyus) en de eeuwigheid van het Buddha-schap.

In hoogste waarheid zijn alle Buddha's slechts emanaties van de DEVĀTIDEVA, de alles overtreffende GOD, "the supreme being", wiens wezen 'leeg (śūnya) is.

> "Van een buddha die identiek is met de leegheid (śūnyatā) kan men niet zeggen dat hij geboren wordt, de verlichting bereikt of sterft; men kan ook niet spreken van verschillende buddha's. In betrekkelijke waarheid zijn er echter talloze, niet alleen die van het heden, verleden en toekomst, maar in de onmetelijke uitgestrekte kosmos leven gelijktijdig talloze buddha's. Elk van hen heeft zijn buddhagebied, waarover zijn verkondiging van de Leer reikt." ENSINK, J.,De Grote Weg naar het Licht, Amsterdam, 1955 p. 137.

SADDHARMA PUṆḌARĪKA SŪTRA

Zo heeft de verheven Śākyamuni de Gṛdhrakūṭaberg te Rājagṛha gekozen als plaats voor de verkondiging van zijn Leer van eeuwigheid tot eeuwigheid.

"En wat betreft de andere tathāgata's, arhats volmaakt verlichten, die ik genoemd heb, zonen van goede familie, de tathâgata Dîpaṅkara enzovoort, om die tathâgata's, arhats, volmaakt verlichten, het nirvâṇa te laten bereiken heb ik, de Leer op tactische wijze verkondigend, hun overlijden geënsceneerd. Voorts zonen van goede familie, met het oog op de verschillende graad van ontwikkeling van de zintuigen en de mate van energie van de wezens die in elke periode geboren worden, geeft de Tathâgata zich in elke periode een bijzondere naam, zegt in elke periode dat hij nirvâṇa bereikt en stelt de wezens met verschillende uiteenzettingen over de Leer tevreden. Dan, zonen van goede familie, zegt de Tathâgata tot de wezens, die zo uiteenlopende aspiraties hebben, geringe wortels van verdienste en veel kwellingen:"Ik ben jong, bhikṣu's, kort geleden heb ik mijn stand verlaten en heb ik de onovertroffen volmaakte verlichting bereikt". Dat nu, zonen van goede familie, de Tathâgata, die toch lang geleden de verlichting heeft bereikt, zegt kort geleden de verlichting bereikt te hebben, die uiteenzettingen over de Leer zijn alleen verkondigd om de wezens rijp te maken, om ze houvast te geven. En al die uiteenzettingen over de Leer heeft de Tathâgata verkondigd om de wezens te onderrichten. De woorden, zonen van goede familie, die de Tathâgata spreekt om de wezens te onderrichten, hetzij hij zichzelf daarbij toont, door zijn eigen mond of door de mond van een ander, al wat de Tathâgata zegt, al die uiteenzettingen over de Leer zijn naar waarheid gesproken, daar is geen onwaar woord van de Tathâgata in. En waarom? De Tathâgata heeft ingezien dat de

wereld van drie sferen in waarheid niet geboren wordt, niet sterft, niet van het ene bestaan in het andere overgaat, niet in saṃsâra verkeert, niet het nirvâṇa bereikt, niet waar is, niet onwaar, niet existerend, niet niet-existerend, niet zo, niet anders, niet onjuist, niet juist, niet anders, niet zo. De Tathâgata ziet de wereld der drie sferen zoals de onwetende gewone mensen hem niet zien. In deze positie zijn voor de Tathâgata de dingen voorwaar manifest, niet verborgen. Zo dan is ieder woord dat de Tathâgata spreekt - dat alles - waarheid, niet onwaar, niet onjuist. En om dus bij de wezens, met hun verschillende gedragingen, met hun verschillende verlangens, die handelen volgens hun opvattingen, wortels van verdienste te verwekken geef ik, van verschillende punten uitgaand, verschillende uiteenzettingen over de Leer; want wat de Tathâgata hoort te doen dat doet de Tathâgata. Zolang geleden tot de verlichting gekomen bestaat de Tathâgata al steeds gedurende die onmetelijke tijd. Zonder het nirvâṇa bereikt te hebben doet hij alsof hij het nirvâṇa bereikt terwille van het onderricht. En zelfs nu, zonen van goede familie, is mijn oude bodhisattvaloopbaan niet ten einde gebracht en is mijn levensduur niet vervuld. Ja zonen van goede familie, nu liggen zelfs nog tweemaal zoveel honderden trilliarden wereldperioden voor mij, omdat de tijd van mijn leven nog niet vervuld is. En ook nu weer, zonen van goede familie, terwijl ik het nirvâṇa bereik, terwijl ik het nirvâṇa niet bereik. En waarom? Op deze wijze maak ik de wezens rijp, zonen van goede familie, opdat de wezens niet, doordat ze steeds zien dat ik zeer lang blijf, zonder zich wortels van verdienste te verwerven, verstoken van goed karma, arm, begering naar het genot, blind, gevangen onder de netten der meningen, wetend dat de Tathâgata blijft, denken dat het spelis, niet het

idee krijgen dat een tathâgata moeilijk te vinden is, denkend: 'Wij zijn dicht bij de Tathâgata, 'geen energie ontwikkelen om uit deze wereld van drie sferen te komen en niet het idee krijgen dat een tathâgata moeilijk te vinden is. Daarom, zonen van goede familie, sprak de Tathâgata, bekwaam in tactische middelen, de woorden:'Zelden, bhikṣu's, verschijnt een tathâgata'. En waarom? Het kan zijn dat dat die wezens in vele honderden trilliarden jaren een tathâgata zien, of niet. Daarom dus zonen van goede familie, daarvan uitgaande zeg ik: 'Zelden, bhikṣu's verschijnt een tathâgata. Als zij nog vaster denken dat de tathâgata's zelden verschijnen zullen ze verwonderd zijn, zullen ze verdriet hebben en, als ze de tathâgata's, de arhats, de volmaakt verlichten, niet zien, zullen ze dorsten naar de aanblik van een tathâgata. De wortels van verdienste bestaande in aandacht gericht op de Tathâgata zullen hun lange tijd tot nut, heil en geluk strekken. Dit inziende zegt de Tathâgata, hoewel hij niet het nirvâṇa bereikt, dat hij het nirvâṇa bereikt, met het oog op de onderrichting der wezens. In de leerrede van de Tathâgata, die hij aldus uitspreekt, zonen van goede familie, steekt geen onwaar woord van de Tathâgata.

Daar is bijvoorbeeld, zonen van goede familie, een mens, een arts, wijs, geleerd, schrander, zeer bekwaam in het genezen van alle ziekten. En die mens heeft vele zonen, tien, twintig, dertig, veertig, vijftig of honderd. Nu gaat die arts op reis en al die zonen van hem worden ziek van plantaardig of dierlijk vergif. Door dat plantaardig of dierlijk vergif worden zij door smartelijke pijnen overmand; door dat plantaardig of dierlijk vergif verteerd vallen zij ter aarde. Dan komt die arts, hun vader, van de reis terug. En nu lijden die zonen door dat plantaardig of dierlijk vergif smartelijke pijnen, van sommige raken

de zinnen verbijsterd, andere blijven bij hun zinnen. Zij allen, door die pijn gekweld, begroeten hun vader als zij hem terug zien en zeggen: 'Gelukkig, vader, dat ge veilig en wel teruggekomen zijt. Verlos ons nu van onze kwaal, hetzij plantaardig of dierlijk vergif; geef ons het leven weer, vader.' Als dan die arts zijn zonen door smart gekweld ziet, door pijn overmand, gefolterd, zich op de grond wentelend, haalt hij een zeer geneeskrachtig kruid van de juiste kleur, geur en smaak, hij maalt het op een steen fijn en geeft zijn zonen te drinken en zegt: 'Drink dit zeer krachtige geneesmiddel, mijn zonen, dat de juiste kleur, geur en smaak heeft. Als ge dit zeer krachtige geneesmiddel gedronken hebt, mijn zonen, zult ge snel van dit plantaardig of dierlijk vergif verlost worden en weer gezond zijn en niet ziek.'

Als nu die zonen van de arts die bij hun zinnen zijn de kleur van het geneesmiddel zien, de geur er van ruiken en de smaak er van proeven, nemen ze het snel in en het innemend worden ze geheel en al van die kwaal verlost. Die zonen echter wier zinnen verbijsterd zijn begroeten hun vader en zeggen: 'Gelukkig, vader, dat ge veilig en wel zijt teruggekeerd, gij die onze geneesheer zijt.' Zo spreken ze, maar dat medicijn dat hun aangeboden is nemen ze niet in. En waarom? Door die onjuiste opvatting van hen staat dat medicijn dat hun aangeboden is hun niet aan van kleur,staat hun niet aan van geur en smaak. Daarop dan denkt die arts: 'Van deze zonen van mij zijn door dat plantaardig of dierlijk vergif de zinnen verbijsterd. Zij nemen zowaar dit krachtige medicijn niet in, maar begroeten mij wel. Kom, laat ik door tactische middelen deze zonen ertoe bewegen dit medicijn in te nemen'. Dan zegt dus die arts, daar hij met tactische middelen zijn zonen dat geneesmiddel wil laten innemen. 'Ik ben aftands, zonen van goede familie,

oud en bejaard, en mijn dood is nabij.Maar hebt gij geen verdriet en weest niet verslagen. Ik heb u hier een krachtig medicijn gegeven; als ge wenst, neemt het in.'Als hij die zonen met tact die raad gegeven heeft, gaat hij naar een ander land en, daar zijnde, laat hij die zieke zonen berichten dat hij gestorven is. Op dat ogenblik worden die zonen hevig bedroefd en jammerend luid: 'Onze vader, onze beschermer, onze verwekker, de enige die zich over ons erbarmde, hij is gestorven. Nu zijn wij dus wezen geworden. 'Voorwaar, zich als wezen beschouwend en geen uitweg ziend, worden ze steeds door verdriet gekweld en, doordat ze steeds zo door verdriet gekweld worden, komen ze uit hun zinsverbijstering weer tot hun zinnen. En ze zien in dat dat medicijn de juiste kleur, geur en smaak heeft. Dan nemen ze op dat ogenblik dat medicijn in, het innemend, worden ze van hun kwaal verlost. Daarop dan, als die arts vernomen heeft dat die zonen van de kwaal verlost zijn, vertoont hij zich weer.

Wat denkt ge nu, zonen van goede familie? Niemand zal toch die arts, die die tactische middelen aanwendde, van leugen beschuldigen.'

Zij zeiden:

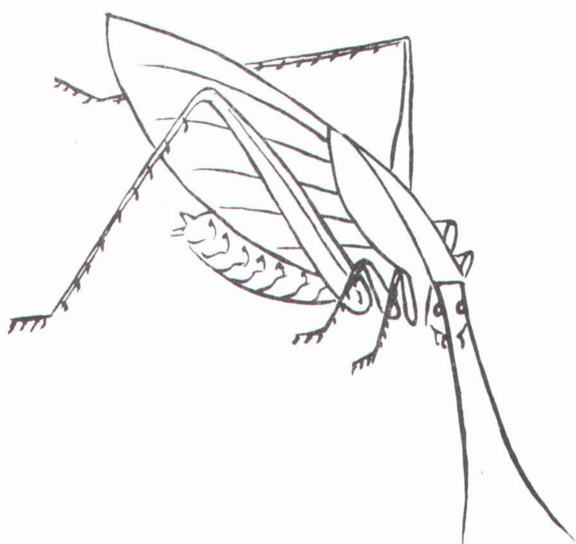
'Natuurlijk niet, Verhevene, natuurlijk niet, Sugata

Hij zeide:

'Evenzo, zonen van goede familie, heb ik weliswaar onmeetbare, ontelbare honderden trilliarden wereldperioden geleden deze onovertroffen volmaakte verlichting bereikt, maar vertoon, niettemin, de wezens tactisch zulke dingen en in dat feit steekt geen enkele onwaarheid van mij.'

De vertaling van bovenstaand textgedeelte en de verklaring van enkele termen is met toestemming van de auteur overgenomen uit:
DE GROTE WEG NAAR HET LICHT - een keuze uit de literatuur van het Mahāyāna-Buddhisme.
Uit het Sanskrit vertaald en toegelicht door dr. J.ENSINK, Amsterdam (1955).

ARHAT	iemand die de verlossing bereikt heeft; "genoeg heeft hij gedaan die door gestadige arbeid aan eigen persoon zijn eigen verlossing heeft bewerkt".
FAMILIE	een groep van wezens die tot één einddoel, arhatschap, verlichting voor zich alleen of volledige verlichting, is voorbestemd.
LEEGHEID	(skt. ś ū n y a t ā), de ware natuur van alle dingen, waarvan men niet kan zeggen dat het is, dat het niet is, dat het is en niet is of dat het noch is, noch niet is.
SAHĀ	naam van onze wereld.
ŚĀKYAMUNI	de 'historische' buddha.
SUGATA	letterlijk 'wel gekomen', een naam van de Buddha.
TACTISCHE MIDDELEN	(skt. u p ā y a), de middelen die Buddha te baat neemt om wezens die de Leer nog niet in haar volheid kunnen begrijpen voorlopig op weg te helpen.
TATHĀGATA	letterlijk 'aldus (tot de verlossing?) gekomen', een naam van de Buddha

confrontatie

De in de confrontatie der godsdiensten geinteresseerde lezer willen wij gaarne attenderen op het boek van de onlangs met emiritaat gegane nijmeegse godsdienstfenomenoloog prof. dr. W.H. van de Pol "Het einde van het conventionele christendom" (verschenen bij J.J.Romen & Zonen, Roermond 1967, prijs *f* 15.90).
Naar de uitgever mededeelt wil dit boek,op grond van een zo alzijdig mogelijk onderzoek, een antwoord geven op de vraag hoe het komt dat het conventionele christendom dusdanig ondermijnd is, dat wij de ineenstorting ervan beleven. Het verklaart en doorlicht een godsdienstige situatie, die nu eenmaal een feit is en als zodanig dient te worden benaderd.

Bijzonder interessant vonden wij wat prof.van de Pol in het hoofdstuk 'Confrontatie met de niet-christelijke godsdiensten' over de confrontatie met het buddhisme schrijft (blz. 322 e.v.)

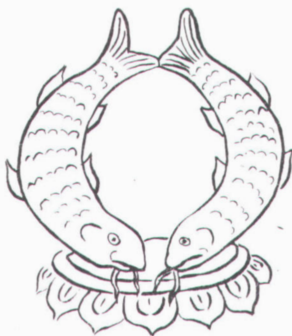
"De meest volstrekte tegenstelling in de verhouding tussen de godsdiensten is die tussen het christendom en het boeddhisme. De vragen, die het boeddhisme aan het christendom stelt zijn in de grond van de zaak precies dezelfde die in onze tijd steeds meer christenen aan zichzelf en aan elkander stellen. De nieuwe wijze van bezinning op het Godsgeloof en de overwegende aandacht voor de menselijke existentie en haar vragen scheppen als het ware een invalspoort voor het boeddhisme of althans een bijzondere ontvankelijkheid voor de leringen en de levenspraktijk van het boeddhisme.
Niet alleen principiële pacifisten maar velen met hen appreciëren het feit, dat het boeddhisme wel talloze hevige vervolgingen te verduren heeft gehad maar zelf nog nooit getracht heeft zich gewelddadig in de wereld uit te breiden. Boeddhisten hebben nooit hun tegenstanders op de brandstapel ter dood gebracht maar hoogstens bij wijze van getuigenis of protest zichzelf levend verbrand.

Uit gesprekken met boeddhist-geworden christenen blijkt, dat de voornaamste redenen van hun overgang zijn gelegen in het feit, dat het boeddhisme geen op sancties steunende leertucht kent, die de geestelijke vrijheid en zelfstandigheid van de mens bedreigt en de mens als gevolg van de uitoefening van gewetensdwang telkens in gewetensconflicten verstrikt; dat het boeddhisme niemand verplicht om ongeloofwaardige leringen en verhalen op gezag voor waar te houden, ofschoon ze niet in overeenstemming gebracht kunnen worden met het moderne denken; dat het boeddhisme een verklaring geeft van het menselijk bestaan, zoals het zich voordoet en ervaren wordt, die past in het raam van de evolutiegedachte en niet zoals de erfzondeleer in botsing komt met de verworvenheden van de wetenschappen, die zich bezighouden met een onderzoek naar het ontstaan en de ontwikkeling van de mens en zijn beschaving; dat het boeddhisme de mens ertoe brengt te blijven werken aan zijn vervolmaking en verlossing, doordat het de mens in ethisch opzicht op eigen benen doet staan en niet doet vertrouwen op het plaatsvervangend leven, lijden en sterven van Christus.

Het is duidelijk dat deze en dergelijke motieven van negatieve aard zijn. Zij berusten op de persoonlijke ervaring, dat het conventionele christendom, zoals men thuis, op school en in de kerk geleerd heeft, op zóveel punten in conflict komt met het denken, het weten, het psychologisch inzicht, het zedelijk bewustzijn, de algemene levenservaring en het leefmillieu van onze tijd, dat het voor iemand, die zijn godsdienstig leven niet baseert op conventie maar op een persoonlijk verworven inzicht in de totale werkelijkheid, ten enemale onmogelijk is om het nog langer te aanvaarden. Aangezien het in het wezen van het mens zijn ligt om te vragen naar het waarvandaan, het waarheen en het fundament van het mens-zijn, vinden velen het onmogelijk om in een skeptische en louter 'diesseitige' levens- en wereldbeschouwing te blijven steken en zoeken zij daarom naar een godsdienstig antwoord op hun levensvraag bij de niet-christelijke godsdiensten.

Overigens komen de niet-christelijke godsdiensten evenals het christendom voor in verschillende, sterk van elkaar afwijkende variaties. Dit geldt met name ook van het boeddhisme. Kraemer beschouwt Japan als 'het werkelijke bolwerk' van het boeddhisme en 'ontwijfelbaar als het centrum der boeddhistische wetenschappen'. Dit neemt niet weg dat er geen ander land is waar de secularisering de godsdienst zo zeer bedreigt en tevens geen land waar nieuwe godsdienstige bewegingen zo sterk om zich heen grijpen.

Ondanks dit alles is het boeddhisme meer dan welke andere godsdienst een reële en formidabele concurrent van het christendom geworden in zijn poging om het Westen voor zich te winnen en daardoor de wereldgodsdienst bij uitstek te worden. Wij moeten daarbij echter niet vergeten dat ons begrip 'godsdienst' op zichzelf reeds een westers begrip is. Eigenlijk gaat het niet om een vervanging van de ene godsdienst door de andere maar om een geleidelijke doordringing van het 'christelijk westen' met de boeddhistische visie op de menselijke existentie."

PAÑCA-SĪLA

- de 5 morele voorschriften -

. pāṇātipatā veramaṇī-sikkhāpadaṁ samādiyāmi

. adinnādānā veramaṇī-sikkhāpadaṁ samādiyāmi

. abrahmacariyā veramaṇī-sikkhāpadaṁ samādiyāmi

. musāvādā veramaṇī-sikkhāpadaṁ samādiyāmi

. surā-meraya-majja-pamāda-ṭṭhānā veramaṇī-
sikkhāpadaṁ samādiyāmi

Ik neem voor de onthouding te beoefenen (veramanī-sikkhāpadaṁ samādiyāmi) van:

1. het doden van levende wezens
2. het nemen van wat niet gegeven is
3. zedelijk onverantwoord gedrag
4. het spreken van onwaarheid
5. het gebruik van middelen die onverschilligheid, traagheid en onachtzaamheid veroorzaken.

boekbespreking

Iemand die geïnteresseerd is in het buddhisme kan tegenwoordig uit een enorme hoeveelheid litteratuur zijn keuze maken, tenminste als hij frans, duits of engels leest.
Het aantal nederlandstalige boeken op dit terrein is, helaas, nog maar zeer bescheiden en bovendien voor het merendeel niet van oorspronkelijke aard. Wij zullen u hier toch enkele noemen.
Om met 'de uitzondering die de regel bevestigt' te beginnen: een zeer voortreffelijk en oorspronkelijk studiewerk is het boek SPEL ZONDER SNAREN van de leidse sinologen dr. F. Vos en dr. E. Zürcher (N.Kluwer n.v. Deventer, 1964). Het is een boeiende en zeer objectieve inleiding tot Zen en van een veel beter niveau dan bijv. Alan Watts "The Way of Zen", dat in 1963 onder de titel "Zen Boeddhisme" verscheen bij W. de Haan Zeist / van Loghum Slaterus Arnhem.

Een aardig en zeer lezenswaardig boekje dat zich eveneens met het Zen bezighoudt is dat van drs. Ernst H. Verwaal "Wijzen naar de maan". (N.Kluwer n.v. Deventer).

Het door ir. Felix Ortt uit het amerikaans vertaalde boek van Paul Carus "Het Evangelie van Boeddha" is een wetenschappelijk niet verantwoorde anthologie uit de buddhistische litteratuur, maar bij gebrek aan beter ("De grote weg naar het Licht" van dr. J. Ensink, (A'dam 1955) is, helaas, reeds enkele jaren uitverkocht.) zijn we toch blij dat dit verouderd boek - royaal uitgegeven - nog steeds in het fonds van Kluwer voorkomt (Deventer z.j.)

Hetzelfde kan gezegd worden van het boekje "Woorden van de Boeddha", een secundaire vertaling, waarschijnlijk naar engelse bronnen, door wijlen

ir. J.A. Blok van enkele fragmenten uit de pali-litteratuur, waaronder echter het volledige Dhammapada, de bekende spreuken verzameling over de buddhistische moraal. (N. Kluwer, Deventer z.j.)

Tenslotte Hari Prasad Shastri's "Meditatie-theorie en praktijk" (N.Kluwer, Deventer 1966).

De titel zou u veelbelovend kunnen voorkomen. Dit boekje bevat echter bijzonder weinig waardevols, zowel t.a.v. de theorie als de praktijk van de meditatie.

Voor de in de buddhistische "Geistesschulung" geïnteresseerde lezer is dit boekje van geen enkel belang.

NAMO BUDDHĀYA - mijn verering geldt de Buddha

NAMO DHARMĀYA - mijn verering geldt de Dharma

NAMO SANGHĀYA - mijn verering geldt de Saṅgha

NAMO TASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMĀ - SAMBUDDHASSA.

Mijn verering geldt de Verhevene, de Volmaakte, de Volkomen-Verlichte.

PERIODIEKEN

ASIATISCHE STUDIEN
Beiträge in Deutsch, Französisch und Englisch
Schweiz. Gesellschaft für Asienkunde.
Francke - Verlag, Bern.

MAHAYANA
Buddhistische Gemeinschaft Jōdō-Shin Shū
S.Wolfgang Tuschy
Regenberggastrasse 13
D - 4 Düsseldorf- Gerresheim.

METTA
The Buddhist Federation of Australia
282 Anzac Parade
Kensington, N.S.W. - Australia

THE MAHA BODHI
Maha Bodhi Society of India
4 - A, Bankim Charterjee Street
Calcutta - 12. India.

TIBETAN REVIEW
The Editor
Tibetan Review
Darjeeling - 1
(West Bengal) India.

VOICE OF BUDDHISM
The Buddhist Missionary Society
Jalan Berhala
Kuala Lumpur
Malaysia

WORLD BUDDHISM
World Buddhism
The International Buddhist Newsmagazine
91/1 , Dutugemunu Street
Dehiwala - Ceylon.

ABHAYĀ - DĀNA (skt.)

lett. "de gave van onbevreesdheid"; volgens het Mahāvairocana-sūtra symboliseert deze m u d r ā (q.v.) de vijf karakteristieke kenmerken van het Buddha- en Bodhisattvaschap, namelijk śraddhā (vertrouwen), vīrya (ijver), smṛti (achtzaamheid), dhyāna (concentratie) en prajñā (wijsheid).

ABHIDHAMMA (p.)

lett. "supplement op de dhamma": het is het derde deel van de t i p i ṭ a k a (q.v.) van de theravada. Het is grotendeels een commentaar op het s u t t a p i ṭ a k a (de leerredenen).

ABHIṢEKA (skt.)

lett. "besprenkeling van het hoofd met water"; in het tantrisch buddhisme (vajrayāna) betekent het de initiatie van de leerling (śiṣya) door de guru. Het water symboliseert de 5-voudige kennis van een Buddha.

ĀDI-BUDDHA (skt.)

is in het mahāyāna pantheon de fundamentele oer-Buddha, "de door zichzelf bestaande". (s v a y a m b h ū),

een personificatie van de uiteindelijke en hoogste werkelijkheid. Zijn creatieve kracht wordt gesymboliseerd door de 5 t a t h a-g a t a's of d h y ā-n i-b u d d h a's,

resp. Vairocana,
Akṣobhya,
Ratnasambhava,
Amitābha en
Amoghasiddhi.

AHIMSĀ (skt.)

lett. "het niet-doden, niet kwetsen"; het eerste voorschrift van het p a ñ c a - ś ī l a ; zie pagina 24 van dit nummer, alsmede het artikel A h i ṃ s ā in het tweede nummer van SADDHARMA.

ĀJĪVA (p.)

lett. "levensonderhoud", s a m m ā - ā j ī v a , de juiste wijze om in zijn levensonderhoud te voorzien, is de vijfde "stap" op het achtledige pad.

AKṢOBHYA (skt.)

lett. "de onverstoorbare"; één van de 5 tathāgata's. Hij is de Buddha of Jina van het oostelijk Paradijs (a b h i r a-t i). Kanakamuni is de met hem corresponderende

mānuṣibuddha en Vajrapāṇi zijn bodhisattva. Zijn voertuig (v ā h a n a) is een blauwe olifant: zijn handhouding (m u d r ā) is die van de bhūmisparśamudrā.

AKUSALA (p.)

lett.(karmisch) "onheilzaam"; gebruikt voor de uitingen van de wil, die ontstaan uit begeerte (l o b h a), haat (d o s a) of verblinding (m o h a) en daardoor karmisch ongewenste gevolgen veroorzaken.

ĀLAYA - VIJÑĀNA (skt.)

lett. "schatkamer (ālaya)- bewustzijn (vijñāna)"; "basis consciousness", omdat alle fenomenen zichzelf manifesteren op basis van dit bewustzijn. Het is een term uit de de vroege buddhistische psychologie, die in hoofdzaak is uitgewerkt door Vijñānavāda of Yogācara school in India, waarvan de beide broers Asaṅga en Vasubandhu (4e eeuw n.chr.) wel de belangrijkste representanten zijn.

AMIDA (japans) zie AMITĀBHA

AMITĀBHA

De Buddha van het oneindige licht, als A m i t ā y u s de Buddha van het oneindige leven.
Amitābha is de vierde dhyāni-buddha en personificatie van het erbarmen. In de "Reine Land"-sekten in China en Japan is Amitābha de bemiddelaar tussen de mens en de hoogste werkelijkheid. Geloof en vertrouwen in hem verzekerd de mens van wedergeboorte in zijn Paradijs (S u k h ā - v a t ī).

AMOGHASIDDHI

lett. "hij, wiens succes onfeilbaar is"; een van de 5 d h y ā - n i b u d d h a's van het mahāyāna.

Nāgārjuna

SADDHARMA

uitgave van de **STICHTING NEDERLANDS BUDDHISTISCH CENTRUM**:

een zakelijke en onafhankelijke organisatie,
die zich ten doel stelt „de studie van de beginselen
van het buddhisme in al zijn schakeringen te bevorderen
en de praktische toepassing van die beginselen
aan te moedigen".

Donateurs van de Stichting ontvangen SADDHARMA gratis
(de donatie bedraagt minimaal *f* 15.— per jaar)

Losse nummers *f* 1.50

Secretariaat: KLAPROOSSTRAAT 28, ZWIJNDRECHT